

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžso/14/2013
Identifikačné číslo spisu:	4012200761
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:4012200761.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci žalobcu: Borsodi Tranzit Foglalkoztatási Közhazsnú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, so sídlom 3600 Ózd, Jászi. O. u. 3, Maďarsko, zastúpený JUDr. Ladislavom Csákóom, advokátom so sídlom Hviezdoslavova 4, Rožňava, proti žalovanej Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného zo dňa 2. februára 2012, č. 10606-3/2012-BA a č. 10604-2/2012-BA, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/71/2012-28 zo dňa 26. marca 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/71/2012-28 zo dňa 26. marca 2013 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. 10606-3/2012-BA a č. 10604-2/2012-BA zo dňa 2. februára 2012 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalovaná j e p o v i n n á zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia vo výške 662,85 Eur na účet jeho právneho zástupcu v lehote tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/71/2012-28 zo dňa 26. marca 2013 boli zamietnuté žaloby žalobcu - Borsodi Tranzit Foglalkoztatási Közhazsnú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, so sídlom 3600 Ózd, Jászi. O. u. 3, Maďarsko (ďalej iba žalobca) proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústredie, so sídlom ul. 29. augusta 8, Bratislava (ďalej iba žalovaná), ktorými sa žalobca dožadoval preskúmania zákonnosti rozhodnutí žalovanej č. 10606-3/2012-BA a č. 10604-2/2012-BA zo dňa 2. februára 2012, ktorými bolo rozhodnuté o vzniku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti I. P. od 18. mája 2007 a o zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti I. P. od 21. mája 2007.

Krajský súd v Nitre uznesením podľa § 112 ods. 1 OSP na pojednávaní dňa 26. marca 2013 veci vedené

pod sp. zn. 11S/71/2012 a 11S/88/2012 spojil na spoločné konanie a rozhodol o nich uvedeným spoločným rozsudkom.

Odôvodnil ho tým, že podľa jeho názoru v preskúmaných veciach si žalobca nesprávne vysvetľuje aplikáciu článku 13 ods. 1, 2 písm. a/, článku 14 ods. 1, písm. a/ Nariadenia Rady č. 1408/71 na svoje konanie. Prvoradou podmienkou pre uplatňovanie článku 14 Nariadenia Rady EHS č. 1408/71 je existencia priameho vzťahu medzi podnikom a zamestnancom, ktorého zamestnáva. Túto podmienku (napr. uzavretie pracovnej zmluvy) žalobca ako zamestnávateľ osoby uvedenej v rozhodnutí splňal, čo ani v žalobe nepopiera (...“uvedenú osobu zamestnával žalobca ako subjekt maďarského práva“) a jej naplnenie nebolo spochybnené (viď samotné Zmluvy o dočasnom prideľovaní). Druhou rozhodujúcou podmienkou pre uplatnenie článku 14 uvedeného Nariadenia je existencia väzieb medzi podnikom a členským štátom, v ktorom bol podnik založený, čo znamená, že článok 14 Nariadenia Rady EHS č. 1408/71 sa vzťahuje iba na tie podniky, ktoré obvykle vykonávajú významné ekonomické činnosti na území členského štátu, v ktorom boli založené. Treba prisvedčiť žalovanej a aj podľa názoru súdu túto druhú podmienku žalovaný ani správny orgán prvého stupňa neboli povinní skúmať, keďže vyplývala z oznámenia (žiadosti) príslušného orgánu sociálneho zabezpečenia v Maďarsku.

V danom prípade postavenie zamestnanca žalobcu, poskytnutej osoby na výkon práce spoločnosti Valsabbia Slovakia spol. s r.o. (na základe Zmlúv o dočasnom pridelení pracovníkov), z hľadiska sociálneho zabezpečenia sa posudzuje nie podľa Zákonníka práce účinného na Slovensku, ale podľa článku 13 ods. 2 písm. a/ Nariadenia rady č. 1408/71, teda v prvom rade skúma sa pravidlo uplatniteľnosti vnútroštátnej legislatívy, keďže zamestnanec žalobcu nemal vystavený formulár E 101 a vykonával pridelené práce u užívateľskej organizácii na Slovensku. Potom nie je možné aplikovať § 14 (1) (a) Nariadenia, ako tvrdí žalobca. Tento článok upravuje výnimky, ktoré by bolo možné použiť, ak by žalobca postupoval v zmysle výzvy prvostupňového správneho orgánu a dodatočne by predložil súhlas žalovaného o možnosti dodatočného vystavenia formuláru E 101 pre vyslaného zamestnanca žalobcom na územie Slovenska zo strany obdobnej inštitúcie v Maďarsku. Žalobca však napriek upozorneniu správneho orgánu nedal žiadny podnet príslušnému orgánu sociálneho zabezpečenia v Maďarsku na uzavretie spoločnej dohody so spätnou účinnosťou o uplatniteľnej legislatíve Maďarska u vyslaného pracovníka žalobcom do spoločnosti Valsabbia Slovakia spol. s r.o., Bánovce nad Bebravou podľa predložených Zmlúv o dočasnom pridelení pracovníkov prijatých v Maďarsku vykonávať činnosť v tejto spoločnosti na Slovensku za jednotlivé roky 2007, 2008, 2009 až do 31. decembra 2010.

Krajský súd ďalej uviedol, že účelom Nariadenia Rady EHS č. 1408/71 o uplatňovaní systému sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva, bolo predovšetkým vytvoriť základný právny predpis obsahujúci všetky základné ustanovenia na vykonanie zmluvy o Európskych spoločenstvách (čl. 51), ktorý sa bude vzťahovať na všetkých štátnych príslušníkov členských štátov, ktorí sú povinní v rámci systému sociálneho zabezpečenia, pričom situácia, keď osoba podlieha právnym predpisom dvoch členských štátov súčasne ako výnimka zo všeobecného pravidla, majú byť čo najviac obmedzené v počte aj v rozsahu a pokiaľ ide o zaručenie rovnakého zaobchádzania so všetkými pracovníkmi, ktorí sú zamestnaní na území členského štátu, je vhodné za právne predpisy, ktoré sa majú uplatňovať, určiť právne predpisy toho členského štátu, v ktorom je osoba v zamestnaneckom vzťahu alebo vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť.

Citované nariadenie v II. hlave s názvom „určenie príslušnosti právnych predpisov“ obsahuje kolízne normy týkajúce sa určenia právnych predpisov upravujúcich sociálne zabezpečenie v prípade osôb, na ktoré sa predmetné nariadenie vzťahuje. Účelom tohto systému kolíznych noriem je nielen zabrániť tomu, aby dochádzalo k súčasnej aplikácii niekoľkých vnútroštátnych právnych predpisov, v dôsledku čoho by mohli vzniknúť nežiaduce komplikácie, ale aj zabezpečiť, aby osoby, na ktoré sa nariadenie vzťahuje, nezostali bez dávok sociálneho zabezpečenia len preto, že neexistuje právny poriadok, ktorý by sa na nich vzťahoval (napríklad rozsudok ESD č. C-196/90, Fonds voor Arbeidsongevallen proti Madeleine De Paep).

II.

Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, v ktorom uviedol, že:

- súd nevyvodil žiadne závery zo skutočnosti, že žalovaný správny orgán svoje rozhodnutie založil na zistení, že dotknutému zamestnancovi vznikol a zanikol pracovný pomer na území SR,
- ani zo znenia Nariadenia Rady EHS č. 1408/71 nie je možné dospieť k záveru, že sa na menovaného vzťahovala slovenská legislatíva,
- v danom prípade existujú aj výnimky, ktoré vylučujú aplikáciu čl. 13 Nariadenia. Pre prípad, že by súd bol i napriek vyššie uvedenému toho právneho názoru, že na základe čl. 13 by bola daná aplikovateľnosť slovenského práva namieta, že túto vylučuje čl. 14/1 a Nariadenia, v zmysle ktorého sa čl. 13 ods. 2 písm. a) nepoužije, pokiaľ osoba, ktorá je zamestnaná na území členského štátu podnikom, pre ktorý zvyčajne pracuje, a ktorá je vyslaná týmto podnikom na územie iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu pre tento podnik, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že predpokladané trvanie tejto práce neprekročí 12 mesiacov a že nie je vyslaná s cieľom, aby nahradila inú osobu, ktorá ukončila dobu svojho vyslania. Pokiaľ súd vylúčil možnosť aplikácie tejto normy s tým, že zamestnanec nemal vystavený formulár E 101, je potrebné uviesť nasledovné: Čl. 11/1 Nariadenia Rady EHS č. 574/72 hovorí o tom, že inštitúcie určené príslušným orgánom členského štátu, ktorého právne predpisy zostávajú uplatniteľné, vydajú osvedčenie, že zamestnanec naďalej podlieha týmto právnym predpisom do určitého dátumu. Už aj zo samotného pojmu osvedčenie vyplýva, že ide o doklad, ktorý deklaruje určitý stav a v žiadnom prípade sa s jeho vydaním či nevydaním nespája vznik, zmena či zánik nejakého právneho vzťahu, resp. právnej situácie, čiže celkom jednoznačne nemá konštitutívny charakter. Napokon aj samotné nariadenie upravujúce status quo tohto osvedčenia hovorí o ňom len ako o formalite, čo vyplýva napr. aj z názvu citovaného článku,
- z rozsudku nie je zrejmé, ktoré znenie zákona č. 461/2003 Z. z. súd aplikoval na tento právny vzťah, hoci je evidentné, že uvedený právny predpis za obdobie tvrdeného vzniku pracovného pomeru menovaného až po rozhodovanie súdom bol viackrát novelizovaný. Nie je teda jasné, či súd aplikuje znenie zákona účinné v čase tvrdeného vzniku pracovného pomeru alebo v čase jeho rozhodovania, prípadne iné znenie,
- žalobca ako spoločnosť nevykonával žiadne významné ekonomické činnosti na území Maďarska,
- nesúhlasí s argumentáciou žalovanej akceptovanou súdom, že je zrejmé, že rozhodoval o vzniku a zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca podľa slovenskej legislatívy, keďže rozhodoval podľa § 178 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z., pretože táto skutočnosť mala vyplývať z jeho rozhodnutia (minimálne z jeho odôvodnenia) a žalovaná sa v žiadnom prípade nemôže odvolávať na to, že sa fakticky osoba čítajúca jeho rozhodnutia „dovtípi“. Krajský súd sa s touto námietkou nijako nevysporiadal, čo žalobca považuje za absenciu riadneho odôvodnenia rozhodnutia, čo ho v konečnom dôsledku robí nepreskúmateľným a súčasne týmto postupom sa mu odníma možnosť konať pred súdom,
- krajský súd neposúdil zmluvu uzavretú medzi žalobcom a VALSABBIA SLOVAKIA s. r. o. podľa jej obsahu, ale podľa jej pomenovania,
- nikdy netvrdil, že by rozhodnutie maďarského súdu malo vyvolať účinky na území SR, len prezentoval očakávanie ohľadne jednoty rozhodovacej praxe súdov EÚ zvlášť vo veciach, ktoré sa teraz prejednávajú (čiže s cudzím prvkom),
- nesúhlasí s názorom, že nereagoval na list prvostupňového správneho orgánu zo dňa 20. apríla 2011 a 26. mája 2011, pretože ho v reakcii na ne požiadal, aby mu ráčil oznámiť, že na základe akej právnej normy a ktorého právneho predpisu mieni vykonať kontrolu u právneho subjektu vzniknutého podľa maďarských právnych predpisov na území Maďarska, ktorý taktiež na území Maďarska uzavrel pracovnú zmluvu podľa maďarských právnych predpisov s maďarským štátnym príslušníkom. Žiaľ, správny orgán tejto požiadavke nevyhovel a v ďalšom so žalobcom prestal komunikovať,
- spojenie vecí pod spoločné konanie nebolo vykonané zákonným spôsobom, keďže vyhlásené uznesenie nebolo písomne vyhotovené a už vôbec nie doručené účastníkom konania.

Žalobca navrhol, aby z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie a v prípade úspechu v konaní žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania.

III.

Žalovaná sa k odvolaniu vyjadrila tak, že žalobca v odvolaní zo dňa 23. apríla 2013 neuviedol také

námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie preskúmaného rozhodnutia. Žalovaná nezaložila napadnuté rozhodnutie na tvrdení, že zamestnancovi vznikol a zanikol na území Slovenskej republiky pracovný pomer. Súčasne uviedla, že podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod prvý zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení rozhodovala o vzniku a zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti.

Pri určení uplatniteľnej legislatívy a následnom rozhodovaní o vzniku a zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti aplikovala koordinačné Nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov ich rodín pohybujúcich sa v rámci spoločenstva v znení neskorších zmien a doplnkov, ktorým je tak ako ostatné orgány členských štátov EÚ viazaná. Vzhľadom na toto tvrdenie poukázala žalovaná na článok 249 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, z ktorého okrem iného vyplýva, že nariadenie má všeobecnú platnosť, je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Z uvedeného vyplýva, že platné nariadenie zakladá priame práva a povinnosti a všetky dotknuté subjekty, vrátane vnútroštátnych súdov, sú nimi priamo viazané. Nevyžaduje sa žiadna ďalšia transformácia do právneho poriadku členského štátu, ba dokonca členské štáty nesmú akokoľvek pôsobiť proti nariadeniu. Vzhľadom na princíp naderadenosti, resp. prednosti európskeho práva sú nariadenia priamo aplikovateľné bez ohľadu na obsah a úpravu vnútroštátneho práva.

V ďalšej časti žalovaná uviedla, z akého dôvodu aplikovala na prerokúvaný prípad slovenské právo. Poukázala na to, že zamestnanec žalobcu vyslaný na Slovensko nemal formulár E 101 a z toho dôvodu nebolo možné udeliť uvedenému zamestnancovi ani výnimku podľa čl. 17 nariadenia.

Žalovaná ďalej uviedla, že pred vydaním napadnutého rozhodnutia požiadala inštitúciu sociálneho zabezpečenia v Maďarsku (OEP) o vyjadrenie, či v dotknutých prípadoch budú vystavovať zamestnancom žalobcu formuláre E 101 so spätnou platnosťou, na základe ktorých by podliehali legislatíve Maďarska. Z vyjadrenia OEP Budapešť vyplýva, že formuláre E 101 nemôžu byť vystavené. Táto skutočnosť je taktiež uvedená v napadnutom rozhodnutí žalovanej, ktorá vyvinula dostatočnú snahu usporiadať danú situáciu v súlade s nariadením a príslušnou legislatívou.

Vzhľadom na uvedené sa podľa žalovanej na prerokúvané prípady vzťahuje v oblasti sociálneho zabezpečenia legislatíva Slovenskej republiky, a preto preskúmané rozhodnutie je vydané v súlade s ňou.

Podľa názoru žalovanej článok 13 (2) (f) nariadenia, na ktorý žalobca v odvolaní poukazuje, sa aplikuje len výnimočne, v prípadoch, keď osoba zostane bez sociálneho zabezpečenia, t. j. keď osoba prestane podliehať právnym predpisom členského štátu bez toho, aby sa na ňu začali vzťahovať právne predpisy iného členského štátu. Článok 13 (2) (f) nariadenia sa chápe ako provizórne riešenie, aby sa predišlo tomu, že zamestnanci zostanú bez sociálneho zabezpečenia. Keďže dotknutý zamestnanec žalobcu v období, kedy vykonával práce na území Slovenskej republiky, podliehal podľa článku 13 (2) (a) nariadenia slovenským právnym predpisom, o čom žalovaná vydala rozhodnutia, nie je možné na tohto zamestnanca uplatniť článok 13 (2) (f) nariadenia, ktorý rieši situáciu, kedy sa osoba (zamestnanec) ocitne bez sociálneho zabezpečenia.

Podľa žalovanej nie je pravda, že voči predmetným rozsudkom nepodala odvolanie a nechala ich správoplatniť tak ako uvádza žalobca v odvolaní. Keďže v prípadoch, v ktorých sa žalovaná neodvolala voči rozsudkom krajského súdu nebolo, aj podľa právneho názoru Krajského súdu v Nitre vyjadreného v predmetných rozsudkoch, jednoznačne preukázané, v ktorom období zamestnanci žalobcu vykonávali práce na území Slovenskej republiky, žalovaná z dôvodu opatrnosti a v úsilí predchádzať súdnym sporom, po právoplatnosti rozsudkov zrušila rozhodnutia pobočky Sociálnej poisťovne a vec jej vrátila na nové prejednanie a rozhodnutie za účelom opätovného vykonania kontroly v spoločnosti VALSABBIA SLOVAKIA, spol. s r.o., Bánovce nad Bebravou a preukázania skutočného obdobia výkonu činnosti dotknutých zamestnancov na území Slovenskej republiky na základe právne relevantných dokladov.

Žalovaná poukázala na to, že žalobca nevyvinul žiadnu snahu usporiadať poisťné vzťahy či už v maďarskej inštitúcii sociálneho zabezpečenia OEP alebo v Sociálnej poisťovni.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 11S/71/2012-28 zo dňa 26. marca 2013 v plnom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 OSP - zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 OSP. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 OSP) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 OSP odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 OSP nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci a je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov (§ 250j ods. 2 písm. a/, d/ OSP), a preto postupom podľa § 220 v spoj. s § 246c ods. 1 OSP rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovanej podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zrušil a jej vrátil na ďalšie konanie v zmysle nasledujúcich záverov.

Odvolací súd vzhľadom na to, že preskúmaním veci zistil celý rad pochybení, ktoré by vždy viedli k zrušeniu preskúmaných rozhodnutí, nepovažoval za potrebné na prejednanie veci nariaďovať pojednávanie a takýto postup nebol v rozpore s verejným záujmom.

Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 18. decembra 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 O. s. p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 250i ods. 1 O.s.p., pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej iba ZSP), povinne nemocensky poistení sú zamestnanec, ktorý vykonáva právu na území Slovenskej republiky alebo mimo územia Slovenskej republiky počas obdobia určeného zamestnávateľom, ak medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 písm. a/ ZSP, povinne dôchodkovo poistení sú zamestnanec, ktorý vykonáva prácu na území Slovenskej republiky alebo mimo územia Slovenskej republiky počas obdobia určeného zamestnávateľom, ak medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak.

Podľa § 16 ZSP, povinne úrazovo poistený je zamestnávateľ okrem zamestnávateľa sudcu podľa osobitného predpisu a zamestnávateľa prokurátora podľa osobitného predpisu.

Podľa § 18 ods. 1 ZSP, povinne garančné poistený je zamestnávateľ uvedený v § 7 ods. 1 písm. a/ a d/ a v § 7 ods. 2, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 19 ods. 1 ZSP, povinne poistený v nezamestnanosti je zamestnanec, ktorý je povinne nemocensky poistený, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 20 písm. a/ ZSP, povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti zamestnanca vzniká fyzickej osobe v pracovnom pomere odo dňa vzniku pracovného pomeru a zaniká dňom skončenia pracovného pomeru.

Podľa § 209 ods. 1, 2, 3, 4, 5 ZSP, rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Z obsahu pripojených spisov odvolací súd zistil, že predmetom súdneho prieskumu sú rozhodnutia žalovanej č. 10606-3/2012-BA a č. 10604-2/2012-BA zo dňa 2. februára 2012, ktorými bolo rozhodnuté o vzniku a zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného

poistenia v nezamestnanosti I. P. od 18. mája 2007 do 21. mája 2007.

Žalovaná v napadnutých rozhodnutiach bez uvedenia ustanovenia zákonného predpisu, podľa ktorého vzniklo resp. zaniklo uvedenému zamestnancovi povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti v odôvodnení uviedla, že tak rozhodla pre vznik, resp. zánik pracovného pomeru konkrétnej osobe - zamestnancovi a uviedla dátum, podľa ktorého údajne mal pracovný pomer vzniknúť, resp. zaniknúť. Tento dátum však nie je dňom vzniku alebo zániku pracovného pomeru, ku ktorému došlo nepochybne medzi žalobcom a zamestnancom I. P. na území Maďarska a podľa právneho predpisu Maďarskej republiky.

Z uvedeného je teda sporné, či takéto odôvodnenie vzniku, resp. zániku pracovného pomeru - pričom žalovaná ani nezisťovala, o aký druh práce, ktorý zamestnanec vyslaný do Valsabbia Slovakia s. r. o. Bánovce nad Bebravou z Maďarska vlastne vykonával - môže byť zákonným podkladom pre vznik, resp. zánik sociálneho poistenia zamestnanca v zmysle vtedy platného slovenského práva.

Žalovaná realizujúc požiadavku OEP Budapešť - obdoba zdravotnej poisťovne - vykonala kontrolu odvodu poistného na sociálne poistenie u zamestnanca Valsabbia Slovakia s. r. o. Bánovce nad Bebravou. Žalovaná nezisťovala a ani v napadnutom rozhodnutí nijako neodôvodnila, či OEP Budapešť je oprávnenou inštitúciou či orgánom s rovnakými kompetenciami ako Sociálna poisťovňa, a preto či je oprávnená na postup, ktorý vykonáva ohľadne sociálneho poistenia Sociálna poisťovňa na základe zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a iných právnych predpisov.

Jej tvrdenia však vzala za základ svojho zisťovania a konštatovania, že na zamestnanca žalobcu sa vzťahuje, pokiaľ ide o sociálne poistenie, slovenské právo a to so zreteľom na Nariadenie Rady EHS č. 1408/71.

Žalovaná v preskúmaných rozhodnutiach nevysvetlila, z akých dôvodov svoje zistenia a konštatovania o použití slovenskej legislatívy na zamestnanca žalobcu vyslaného na Slovensko podložila už uvedeným Nariadením č. 1408/71, a nie Nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 spoločne s vykonávacím predpisom Nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009, ktoré pre Slovenskú republiku nadobudli účinnosť 1. mája 2010, pričom napadnuté rozhodnutia, aj keď sa mali vzťahovať na pracovnoprávne vzťahy vzniknuté pred týmto dátumom, boli vydané po tomto dátume - najskôr 30. januára 2012.

Na migrujúcich občanov sa uplatňuje legislatíva EÚ - sú to medzinárodné predpisy sociálneho zabezpečenia. <. Od 1. mája 2010 nadobudli účinnosť nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup pre vykonávanie nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a určuje sa obsah jeho príloh.

Tieto nariadenia sú záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch Európskeho hospodárskeho priestoru vrátane Švajčiarska Islandu, Lichtenštajnska a Nórska. V zmysle čl. 7, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky majú právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Žalovaná si neozrejmla povahu formulárov E 101 a tomu neprispôbila obsah odôvodnenia svojich rozhodnutí. Odvolací súd je toho názoru, že so zreteľom na ich deklaratórny charakter a stanovisko OEP Budapešť k ich vydaniu pre uvedeného zamestnanca (OEP Budapešť registráciu zamestnancov žalobcu vymazala a odmietla prijať ich poistné a oznámila žalovanej, aby si so zreteľom na právo Európskej únie zaregistrovala týchto zamestnancov ona a žiadala od nich poistné) mala žalovaná žiadať potvrdenie o registrácii uvedeného zamestnanca a odvode poistného v Maďarsku a až po preukázaní týchto skutočností pristúpiť k rozhodnutiu o vzniku resp. zániku poistného vzťahu na území Slovenskej republiky, aby sa tak vylúčilo dvojité plnenie poistného v dvoch štátoch Európskej únie za tú istú osobu - zamestnanca v rozpore so zámermi európskej legislatívy.

Žalovaná bude okrem odstránenia uvedených pochybení (ak zotrvá na svojich rozhodnutiach) povinná preukázateľným spôsobom vyvrátiť tvrdenie žalobcu, že na území Maďarska vykonáva významné hospodárske aktivity, ako to uviedol v žalobe i v odvolaní.

K námietke žalobcu ohľadne spojenia vecí a neúčasti zástupcu žalovanej na súdnom pojednávaní odvolací súd uvádza, že rozhodnutia, ktorými sa upravuje konanie a ktoré boli vyhlásené na pojednávaní, sa nevyhotovujú a nedoručujú, právoplatnosť nadobúdajú vyhlásením.

Odvolační soud navyše dodává, že účastníkom konania v správnom súdnictve je v zmysle § 250 ods. 1, veta druhá OSP aj ten, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté a koho súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania, pretože bol účastníkom správneho konania. Zamestnanec, I. P., ktorého sa preskúmané rozhodnutia dotýkali, však nebol chybným postupom krajského súdu do konania ako účastník pribratý. Napriek tejto procesnej vade odvolací súd nerozhodol o zrušení rozsudku krajského súdu, keďže dospel k záveru o potrebe zrušenia rozhodnutia žalovanej.

V.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 a 2 O. s. p. a § 246c ods. 1 vety prvej O. s. p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov prvostupňového i odvolacieho súdneho konania podľa vyčíslenia jeho právneho zástupcu v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“). Keďže išlo o 2 spojené veci, odvolací súd postupoval podľa § 13 ods. 3 vyhlášky, ktorý stanovuje, že pri spojení dvoch alebo viacerých vecí sa základná sadzba tarifnej odmeny určenej z tarifnej hodnoty vecí s najvyššou hodnotou zvyšuje o tretinu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by advokátovi patrila v ostatných spojených veciach.

Náhrada trov prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 1.811,64 Eur pozostáva z:

- z náhrady trov právneho zastúpenia za 8 úkonov právnej služby:
- prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom - plnomocenstvo zo dňa 24.02.2012 (§ 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky) - 127,16 € + 1/3 x 127,16 € = 169,55 €,
- písomné podanie na súd vo veci samej - žaloba zo dňa 29.02.2012 (§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky) - 127,16 € + 1/3 x 127,16 € = 169,55 €,
- písomné podanie na súd vo veci samej - stanovisko zo dňa 24.05.2013 (§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky) - 130,16 € + 1/3 x 130,16 € = 173,55 €,
- účasť na pojednávaní dňa 26.03.2013 (§ 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky) - 130,16 € + 1/3 x 130,16 € = 173,55 €,
- ďalšia porada s klientom, ak nepresiahne jednu hodinu (§ 14 ods. 4 písm. a) vyhlášky - porada dňa 23.04.2013 v čase od 14:00 do 14:20 - 1/3 zo 130,16 = 43,39 € + 1/3 x 43,39 € = 57,85 €,
- písomné podanie na súd vo veci samej - odvolanie zo dňa 23.04.2013 (§ 14 ods. 1 písm. e) vyhlášky) - 130,16 € + 1/3 x 130,16 € = 173,55 €,
- písomné podanie na súd vo veci samej - podanie zo dňa 02.12.2013 (§ 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky) - 130,16 € + 1/3 x 130,16 € = 173,55 €,
- zastupovanie alebo obhajoba na pojednávaní, pri ktorom sa iba vyhlásilo rozhodnutie - vyhlasovanie dňa 18.12.2013 (§ 14 ods. 5 písm. b) vyhlášky) - 1/4 zo 130,16 = 32,54 € + 1/3 x 32,54 € = 43,39 €,
- z režijného paušálu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky - 2 x 7,63 € (rok 2012) a 6 x 7,81 € (rok 2013) = 62,12 €,
- z cestovného (§ 15 písm. a) a § 16 ods. 4 vyhlášky v spojení s § 7 zákona č. 283/2002 Z.z. o cestovných náhradách, v znení neskorších predpisov) - cesta na pojednávanie dňa 26.03.2013 Rožňava - Nitra a späť - 488 km pri spotrebe 9,8 l/100 km a cene pohonných hmôt 1,414 €/l (cena zistená Štatistickým úradom Slovenskej republiky, keďže žalobca nepreukázal cenu pohonnej látky dokladom o kúpe) a náhrada za použitie motorového vozidla vo výške 0,183 Eur za každý km - spolu 156,92 €,
- z náhrady za stratu času (§ 15 písm. b) a § 17 ods. 1 vyhlášky) - cesta na pojednávanie a späť dňa 26.03.2013 - spolu 12 polhodín (1 cesta trvala cca. 2h a 49 min.) x 13,01 € = 156,12 €,
- z dane z pridanej hodnoty vo výške 20 % z náhrady za úkony právnej služby a z režijného paušálu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky - 301,94 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky žalobcovi nepriznal cestovné a náhradu za stratu času v súvislosti s vyhlasovaním rozsudku dňa 18.12.2013, keďže cestovné a náhrada za stratu času v súvislosti s týmto vyhlasovaním už boli žalobcovi priznané v konaní vedenom pod sp. zn. 10Sžso/27/2013.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nemohol žalobcovi priznať súdny poplatok vo výške 66,- Eur, ktorý

žiadal priznať vo vyčíslení, keďže súdny poplatok nebol zaplatený a ani vyrubený.

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá a tretia O. s. p. ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania a môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Dôvody hodné osobitného zreteľa videl Najvyšší súd Slovenskej republiky najmä v tom, že v prejednávanej veci ide o jedno z opakovaných konaní (ďalšie napr. 10Sžso/1/2013, 10Sžso/11/2013, 10Sžso/13/2013), ktoré sú skutkovo veľmi obdobné s totožnou právnou otázkou, týkajúcou sa uplatnenia práv žalobcu v predchádzajúcom správnom konaní. Tomu zodpovedali aj jednotlivé podania úspešného žalobcu, čo do rozsahu argumentov, ako aj ich obsahu vrátane ich dopĺňania a spresňovania. Na druhej strane pri svojom rozhodovaní o výške náhrady trov odvolacieho konania prihliadol aj na povinnosť právneho zástupcu riadne plniť procesné povinnosti žalobcu, a to najmä pri dodržiavaní lehôt a pokynov konajúcich súdov.

Po zvážení oboch uvedených hľadísk znížil Najvyšší súd Slovenskej republiky požadovanú náhradu trov konania a priznal žalobcovi v plnej výške cestovné a náhradu za stratu času ($156,92 + 156,12 = 313,04 + 20\% = 375,65$ €) a zvyšnú náhradu trov konania vo výške $1/5$ ($1.435,99 / 5 = 287,20$ €). Takto priznaná výsledná suma náhrady trov konania 662,85 Eur podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pokrýva reálne náklady a možný prínos právneho zastupovania v týchto opakovaných veciach.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi vyššie uvedenú náhradu trov konania vo výške 662,85 Eur k rukám jeho právneho zástupcu v zmysle § 149 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v lehote tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.